

El-smog: Malmö stad väljer diskriminering istället för hänsyn.

I en tid när hänsyn är trendigt, och behövs mer än någonsin, gör Malmö det motsatta. En av tidens viktigaste påverkansfaktorer är elektrosmog, men kommunen viftar bort det – trots forskning, påtryckningar från allmänhet och ett medborgarinitiativ med konkreta förslag.

Elektrosmog är en förorenande/störande variant av elektromagnetism som reglerar allt från små organismer till planetära system → elektrosmog har potential att fundamentalt störa både biosfär och atmosfär. Denna risk och störning har ökat snabbt de senaste 20 åren.

Elektrosmog (hädanefter ES) ökar ännu snabbare nu då 5G* införs.

* 5G = femte generationens mobiltelefoni som inkluderar A.I. , internet of things och Global wi-fi.

Parallellt med exponeringen ökar även antalet *Elöverkänsliga* (EHS) och övriga drabbade.

Men i Sverige är det väl mindre allvarligt? (EHS är en erkänd funktionsnedsättning här.) [Tyvärr inte](#). Det ser bra ut i teorin men IRL är det illa.

Det är därför relevant att tala om **diskriminering** – både för EHS:are och för folk som vill nyttja sin rättighet att slippa ES.

Och nu drar telekombranschen igång 5G i flera svenska städer (*officiellt – de har redan smyggör ett tag på flera ställen då delar av 5G-konceptet ej kräver tillstånd samt kallas 4G LTE istället*).

[Tele2](#), Telia och [Tre](#) är väldigt aktiva, och tar sig in i våra hem även via routrar (Tele2 delvis via partnern ComHem).

Malmöläget

Exponeringen ökar särskilt i en stad som Malmö, och via demokrati-verktyget ”Malmöinitiativet” uppmanades kommunen (2020-02-13) att beakta ökningen och vidta hänsynsåtgärder.*

* *Hänsyn som rekommenderas av Försiktighetsprincipen, hänsynskapiteln i Miljöbalken och flera internationella konventioner .*

*Bild 25/4: Stora antenner i centrala Malmö (mittenmot BVC Bambino).
Men många 5G-antennar är små och vissa syns inte alls.*

Kommunen meddelade att ärendet skulle hanteras av endast miljönämnden vilket direkt begränsar goda resultat då frågan täcker flera nämnder. De meddelade även att ärendet skulle behandlas på sammanträdet i slutet av mars. Kort därefter flyttades ärendet till april istället (man insåg nog att ärendet krävde en större utredning än merparten av de triviala frågor som normalt ställs).

Efter ärendets behandling kom ett ”yttrande”* från nämnden (gällande initiativet ”Åtgärda den akuta elektrosmog-situationen”*), och detta yttrande bemöts nedan.

* Se bilagor.

Analys av kommunens Yttrande

Egentligen räcker det med deras sammanfattning för att visa på yttrandets brister:

”Då vägledande myndigheters bedömningar och rekommendationer inte stödjer åtgärdsförslagen eller de påstående om miljö- och hälsoeffekter som förslagen baseras på, föreslås att miljönämnden avslår de föreslagna åtgärderna.”

(Man vill inte själv ta ansvar utan hänvisar till andra. Dessutom grundar man sitt avslag på förlegade och hårt kritiserade värden från 90-talet.)

Men om vi går vidare i yttrandet finns det flera anmärkningar:

Det som sägs först i bedömningsskrifter (som t.ex. detta yttrande) sätter tonen för hela dokumentet och påverkar läsaren.

Redan i inledningen reducerar man initiativet till ”en oro för utbyggnaden av publik Wi-Fi ” och 5G, när det i själva verket handlar om mycket mer än så. Och i det korta inledningsstycket nämner man *frekvenser*. Varför? Troligen för att ytterligare reducera, förenkla och ta billiga poänger. Men här finns ingen poäng för kommunen att hämta – tvärtom så bevisar man sin okunskap: En signalskadlighet avgörs av minst fyra faktorer, varav frekvens ofta är den minst relevanta. (Modulation och styrka är båda mer relevanta.)

Sedan (i kapitlet om kunskapsläget) följer en orgie* av upprepningar, av ovan nämnda förlegade gränsvärden och hårt kritiserade myndigheter (för bl.a. jäv), och ger vinklad info som t.ex:

”Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten har EU:s vetenskapliga kommitté SCHEER i en rapport från 2015 fastslagit att ”det inte finns några tydliga samband mellan elektromagnetiska fält och allvarliga hälsorisker så länge gällande referensvärde respekteras”.”

Dessa ”fält” innefattar magnetfält, el-fält och radiovågor (strålning) - tre komponenter med olika egenskaper, måttenheter och biologisk verkan. Att klumpa samman dessa i ett (i övrigt svagt) påstående sänker både trovärdighet och relevans... och vi bör återigen fråga om det beror på okunskap eller på vilja att tysta motparten med härskande retorik.

Och var finns referensen? Efter en timmes letande hittades inget på SSM.se. På SCHEER:s hemsida hittades en ”[Opinion](#)” (åsikt) från 2015 som passar in på beskrivningen, men den är mättad med osäkerheter och reservationer ... och saknar den enorma mängd forskning som bevisar skadligheten. Sedan publicerar SCHEER ett ”[Statement](#)” (2018) där de istället varnar för ES.

* Denna orgie tar upp merparten av yttrandet.

Yttrandets kärnbudskap är att det inte finns tydliga bevis för skadlighet, och för att stärka budskapet försöker man minska betydelsen av de drabbade med påståendet att det finns ”*däremot vetenskapligt stöd för en förväntanseffekt*”. Något som industrin gärna använt som argument i många år – inklusive de närliggande begreppen ”psykosomatiska symptom” och ”inbillningssjuka”.

Följande kapitel beskriver myndigheter och roller. Bl.a. detta lite motsägelsefulla påstående:

”Myndigheter ansvarar inte för strålskyddet, det gör verksamhetsutövarna. Strålskyddsmässigt har Strålsäkerhetsmyndigheten ansvar men enligt miljöbalken är det kommunerna som ansvarar för tillsyn.”

Och detta intressanta: ”*Malmö stad har däremot inget mandat att stoppa införandet av 5G.*” (som återigen indikerar flykt från ansvar samt industrins makt).

Avslutningsvis gör nämnden en bedömning av förslagen i initiativet:

Det finns sex beaktanden (inkl EHS) men endast den sista (som innefattar tre åtgärdsförslag) berörs. Och i alla tre förslag väljer de att vända uppmärksamheten bort från det lokala & konkreta (som de själva faktiskt kan göra) och istället mot det mer generella. Dessutom hävdar de att ”*någon möjlighet för kommunen att besluta om lokala regler*” inte finns. Märkligt – då Paris, Salzburg, Wien m.fl. redan gjort just det. Och de påstår att en sådan åtgärd ”*går emot tillsynsvägledande myndighets bedömningar*”, vilket är felaktigt (en ändring av gränsvärdet ändrar inte praxis, konceptet eller myndighetens uppdrag). Och för att det ska gå ”*emot*” krävs att ändringen har en motsatt effekt/går emot syfte & mål, men då målet är att skydda har det snarare en *förstärkt* effekt (om nu Malmö stad verkligen vill skydda?).

Ett ES-år i Malmö

I samtal med kommunala tjänstemän sommaren 2019 framkom att Malmö inte har ”5G” och heller inga planer på att skaffa det.

April 2020: Yttrandet är linje med påståendet från förra sommaren.

Juni 2020: Industrin sätter (officiellt) igång 5G.

Vidare läsning/referenser

Forskning: <https://www.emf-portal.org/en> + <https://ehtrust.org/science/>
+ <https://bioinitiative.org/conclusions/>

Mer om 5G & ES + referenser: <https://femgeko11.wordpress.com/vad-5-g/>

Vakenartiklar om 5G: <https://www.vaken.se/5g>

Malmöinitiativet: <https://malmo.se/initiativet>

Detta initiativ/e-petitionen: https://malmo.flexite.com/malmo_fp/listview/3GLM/detailsView/2421

Angående EHS-situationen i Europa <https://tabttraad.home.blog/2020/06/16/ehs-dagen-topforskere-er-enige-om-nye-maader-at-udforske-den-omstridte-lidelse/> (dansk text),
och i Sverige <https://eloverkanslig.org/eloverkanslighet/> .

Bilagor (nästa sida)

1] Malmöinitiativet

2] Malmö stads yttrande

Jimmy Lindsjö, miljö- och hälsovägledare (inkl elektrosmog sedan 2006)

2020-06-20

Åtgärda den akuta elektrosmog-situationen

Denna fråga är så pass allvarlig och komplex att den förtjänar ett annat forum, men alla möjligheter till uppmärksammande bör nyttjas.

Elektromagnetiska föroreningar (elektrosmog) är sedan länge bevisat skadliga för både miljö och hälsa, och till skillnad från *kemiska* föroreningar ger elektrosmog en fundamental påverkan (= den har potential att skapa/förstärka vilken sjukdom som helst). [1]

Elektrosmogen ökar nu i snabb takt – särskilt i städer som Malmö, vilket är möjligt delvis tack vare en ohållbart svag reglering i Sverige (även kommunalt i detta fall) baserad på gränsvärden som är otillräckliga – både ur en moralisk och en vetenskaplig synpunkt. Gränsvärdena [2] skyddar enbart mot ”omedelbara effekter av kort exponering då strålningen är så intensiv att den värmer upp vävnad”, vilket inte är relevant för den exponering vi lever med idag. Redan 1998 var värdena irrelevanta, och ICNIRP (en ideell förening) [3] som tog fram dem har kritiserats av experter och myndigheter många gånger. [4] Varför Sverige (och vissa andra länder) valt att följa dessa gränsvärden är oklart.

Sverige är i detta sammanhang ett riktigt U-land, och svenskarna är ofta omedvetna om denna prekära situation.

Malmö kommun har nu chans att bli den förebild de säger sig vilja vara. En chans att nå den nivå av hållbarhet man pratar om men inte har nått upp till.*

* *Man kan inte nå en tillräcklig nivå av hållbarhet om man inte anpassar sig till en påverkansfaktor som är både dominerande och fundamental (elektrosmog).*

Dessa saker behöver beaktas och/eller åtgärdas:

1. Hälsopåverkan:
 - 1.1) Handikapp: Verka för att samhället görs tillgängligt för elöverkänsliga (EHS). Påverka så att detta funktionshinder blir erkänt inom alla samhällssektorer samt verka för att inte fler utvecklar EHS. [5]
 - 1.2) Mentala sjukdomar rankas som det största *funktionshindret* i vårt dagliga liv, de orsakar *kortare livslängd*, ökar *medicineringsberoende* och är generellt *resurskrävande* för samhället. [6]
2. Naturpåverkan. Påverkar allt levande samt planetära system (inklusive klimat). Träd och biologisk mångfald är nyckelaspekter, men den svenska miljörörelsen ligger långt efter då man ofta är blind för elektrosmog-faktorn. Detta gäller även myndigheter - vilket ger försprång till den kommun som förstår att satsa på detta. [7]
3. ICNIRP/SSM-gränsvärdena är inte bara extremt höga – de saknar dessutom flera av de parametrar som avgör exponeringens skadlighet. Därför blir värderingar som t.ex. ”Miljökvalitetsmålen” och ”Planetära gränserna” missvisande. [2, 8]
4. Orsaker bakom Malmöbornas ökade exponering:
 - 4.1) Kommunens installering av publik Wi-Fi;
 - 4.2) Väldigt svaga regleringar av privata aktörer (t.ex. fastighetsbolag och telekomföretag);
 - 4.3) Medborgarnas omedvetna och destruktiva användande/exponering för elektrosmogen.

5. Utbyggnaden av trådlös telekom (i allmänhet, ej specifikt för Malmö) är i strid med internationella konventioner och ledande experters rekommendationer. [9]
6. Åtgärdsförslag:
 - 6.1) Publik Wi-Fi endast på små avgränsade områden, vilka märks ut tydligt (både området och accesspunkterna, inkl på bussar).
 - 6.2) Respektive kommun har rätt att sätta egna ambitiösa gränsvärden.
 - 6.3) Mycket hårdare reglera privata aktörer (t.ex. fastighetsbolag och telekomföretag). OBS: Det räcker inte att säga ”nej till 5G” då 5G saknar avgränsningar och telekom rullar ut 5G-komponenter under benämningar som ”4G LTE”.
Nytt ex: De nya gatlyktorna, som inte bara ger ett störande ljus utan även agerar sändare. [9, 10]

Globalt sker nu anmälningar och rättsfall mot myndigheter (inkl kommuner) som inte har tagit sitt ansvar och skyddat sina medborgare samt har brutit mot en/flera konventioner. [11] Ska vi undvika att Malmö blir en av dessa?

Vad säger Malmös förtroendevalda?

- 1: <https://www.cellphonetaskforce.org/planetary-emergency/>
- 2: [ICNIRP, 1998](#)
- 3: <https://www.icnirp.org/en/about-icnirp/aim-status-history/index.html>
- 4: <https://www.stralskyddsstiftelsen.se/2018/10/vad-ar-icnirp-som-bestammer-hur-mycket-stralning-du-ska-tala/>
- 5: <https://eloverkanslig.org/eloverkanslighet/> + <http://www.vagbrytarenstockholm.se/halsoproblem/eloverkanslighet/index.htm>
- 6: Mentalt [funktionshinder](#) + [kortare livslängd](#).
- 7: Naturpåverkan (rapport, 2019) <http://milken.se/w.html>
- 8: <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Sveriges-miljomal/>
- 9: Konventioner: Försiktighetsprincipen, Århuskonventionen och Miljöbalken är ex som rör Malmö: <https://femgeko11.wordpress.com/hinder/> + Experternas rekommendationer: <https://bioinitiative.org/conclusions/> + <https://femgeko11.wordpress.com/vad-ar-problemen/> .
- 10: 5G, gatlyktorna, 4G LTE. <https://femgeko11.wordpress.com/vad-5-g/>
- 11: <https://ehtrust.org/international-actions-to-halt-and-delay-5g/>

Miljönämnden

Datum:

2020-04-20

Diarienummer:

MN-2020-1437

Yttrande över malmöinitiativ nr EF20190138 - Åtgärda den akuta elektrosmog-situationen [Fyll i mottagarens diarienummer]

Miljönämnden har beslutat att lämna följande yttrande:

Sammanfattning

Ett Malmöinitiativ med förslag på åtgärder mot ”den akuta elektrosmog-situationen” har inkommit och översänts till miljönämnden för behandling. Då vägledande myndigheters bedömningar och rekommendationer inte stödjer åtgärdsförslagen eller de påståenden om miljö- och hälsoeffekter som förslagen baseras på, föreslås att miljönämnden avslår de föreslagna åtgärderna.

Yttrande

Initiativet framför en oro för utbyggnaden av publik Wi-Fi (trådlösa datornätverk) samt framför allt den femte generationens standard för mobilnätet (5G). I båda fallen handlar det om radiovågor med frekvenser kring några gigahertz.

Sammanfattning av kunskapsläget

Följande är en mycket kortfattad sammanfattning av kunskapsläget när det gäller hälsoeffekter av strålning från Wi-Fi respektive 5G-nät. All information har hämtats från publikt tillgängliga källor, framförallt Strålsäkerhetsmyndigheten.

Avseende Wi-Fi så anser Strålsäkerhetsmyndigheten inte att det finns ”några strålskyddsskäl för att avstå från att använda trådlösa datornätverk”. Exponeringen är väsentligt mindre än den från en mobiltelefon då den senare hålls nära huvudet. Mätningar som Strålsäkerhetsmyndigheten har utfört i skolmiljö visar att exponeringen är mycket låg, lägre än en hundratusendel av vad som krävs för att kunna orsaka en säkerställd hälsopåverkan.

Världshälsoorganisationen (WHO), EU:s vetenskapliga kommitté (SCHEER) samt strålsäkerhetsmyndigheter i andra länder delar uppfattningen att det inte finns några vetenskapligt grundade misstankar om hälsorisker med att exponeras för radiovågor från trådlösa datornätverk.

Utbyggnaden av 5G har knappt påbörjats. Det vi vet om 5G-tekniken idag är att den tekniskt sett inte är en helt ny mobilnätsteknik utan en vidareutveckling av det som redan finns idag, det vill säga 4G. Exponeringen från 5G förväntas i medeltal bli ungefär som för tidigare generationers mobilnät. Enligt WHO är exponeringen från dagens mobilnät jämförbar med eller lägre än exponeringen från radio- och TV-sändare. De gränsvärden som finns idag gäller också för de högre frekvensband som 5G kommer använda.

Kunskapsläget i dag avseende hälsoeffekter är enligt ICNIRP, en oberoende organisation som utarbetar riktlinjer och rekommendationer om gränsvärden, att det inte finns något vetenskapligt stöd för att låga nivåer av exponering för radiofrekventa signaler i samband med mobiltelefoni eller annan trådlös kommunikation orsakar symptom. Enligt Strålsäkerhetsmyndigheten har EU:s vetenskapliga kommitté SCHEER i en rapport från 2015 fastslagit att ”det inte finns några tydliga samband mellan elektromagnetiska fält och allvarliga hälsorisker så länge gällande referensvärde respekteras”. Det finns ett undantag, men det rör inte radiovågor och bygger på ett observerat samband i epidemiologiska studier som kräver mer forskning för att det ska gå att avgöra om det handlar om ett verkligt orsakssamband. Det finns däremot vetenskapligt stöd för en förväntanseffekt, det vill säga om man förväntar sig en effekt när man känner till att man är exponerad så kan det leda till att kroppen reagerar

och symptom uppstår.

Myndigheters ansvarsfördelning

Mobilnät är formellt att betrakta som miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken men det krävs varken tillstånd eller anmälan. Miljöbalkens allmänna hänsynsregler och krav på egenkontroll gäller ändå. Myndigheter ansvarar inte för strålskyddet, det gör verksamhetsutövarna. Strålskyddsmässigt har Strålsäkerhetsmyndigheten ansvar men enligt miljöbalken är det kommunerna som ansvarar för tillsyn. Malmö stad har däremot inget mandat att stoppa införandet av 5G.

Strålsäkerhetsmyndigheten arbetar för att ta fram ett underlag för bedömning av strålskyddsrelaterade risker med tekniken för 5G. Folkhälsomyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning och de två myndigheterna kommer gemensamt att ta fram en tillsynsvägledning för kommunerna. Malmö stads miljöförvaltning kommer att granska Strålsäkerhets- och Folkhälsomyndighetens tillsynsvägledning när den kommer och följa deras rekommendationer.

Strålsäkerhetsmyndigheten genomförde under hösten 2018 en mätning av radiovågor i Malmö. Resultatet visar att radiovågornas effekttäthet i Malmö håller sig långt under de rekommenderade gränsvärdena.

Miljönämndens bedömning

Initiativet föreslår tre åtgärder:

1. Publik Wi-Fi endast på små avgränsade områden, vilka märks ut tydligt (både området och accesspunkterna, inklusive på bussar).
2. Respektive kommun har rätt att sätta egna ambitiösa gränsvärden.
3. Mycket hårdare reglera privata aktörer (till exempel fastighetsbolag och telekomföretag).

När det gäller åtgärd 1 så har Malmö stad endast direkt rådighet över den publika Wi-Fi som kommunen äger och driver. När det gäller publik Wi-Fi som tillhandahålls av andra aktörer har miljöförvaltningen tillsynsansvaret för elektromagnetisk strålning vilket kan få till följd att åtgärder måste vidtas om en olägenhet bedöms föreligga. Idag finns inte något vetenskapligt stöd för hälsoeffekter på grund av radiovågor, och därför förordar Folkhälsomyndigheten inte generell tillsyn av basstationer och antenner för trådlös kommunikation. Eftersom Folkhälsomyndigheten är miljöförvaltningens tillsynsvägledande myndighet utgår förvaltningen ifrån deras bedömning och utför därför i dagsläget inte någon proaktiv tillsyn av publik Wi-Fi, utan agerar när enskilda klagomål inkommer.

Avseende åtgärderna 2 och 3 så kan en kommun sätta egna gränsvärden för den egna verksamheten. Det finns dock inte någon möjlighet för kommunen att besluta om lokala regler eller föreskrifter som ska gälla generellt för alla inom kommunens gränser. Tillsynsmyndigheten – i detta fall miljönämnden – kan inte heller med framgång utgå ifrån kommunspecifika bedömningar som går emot tillsynsvägledande myndighets bedömningar och referensvärden, samt gällande praxis, då krav ställs i tillsynen.

Sammanfattningsvis avslår miljönämnden de föreslagna åtgärderna då vägledande myndigheters bedömningar och rekommendationer inte stödjer åtgärdsförslagen eller de påståenden om miljö- och hälsoeffekter som förslagen baseras på.

Ordförande : Simon Chrisander

Nämndsekreterare : Emelie Andersson